INFLUENŢE GERMANE ASUPRA LEXICULUI ROMÂNESC

GERMAN LEXICAL INFLUENCES ON ROMANIAN

(Abstract)

This presentation may be the first linguistic research based on eDTLR. Using the eDTLR as a starting point we came to an amazing conclusion: German influence on Romanian is the third in line, after French and Latin (the last one comprising both inherited and borrowed words).

A simple search has shown that 2634 words have German etymology (i.e. RO. *germ.*) and 34 are marked as RO. *săsesc* (EN. of Transylvanian Saxon origin). The etymology of all words beginning with A and B has been checked against several dictionaries: in DA (1913), i.e. the Romanian Academic Dictionary, there were 89 words of such origin, whereas in DELR –A & B (2011), i.e. the Romanian Etymological Dictionary, we found 405 words of German origin. Our findings suggest that the German influence on Romanian has been pretty active over the 20th century.

The quantitative analysis has been mingled with a qualitative one: we have tried to establish which register has been prone to such borrowings (although this task has been proven difficult sometimes as eDTLR does not always mark the register). We came to the conclusion that German words have been mostly borrowed in the scientific, technical, legal, philosophical, economical register or in those related to natural sciences.

In our analysis we have tried to see whether the German origin is unique or not. During an initial stage, when the Romanian scientific terminology was formed, words of Latin origin were borrowed through German, therefore the multiple etymology (German and Latin) could be in fact a unique one. Next, Romanian was heavily influences by French, an influence that overlapped with the German one so that German neologisms have become obsolete. Nowadays, Romanian tends to borrow words that are internationally used, therefore they are also present in German.

Cuvinte-cheie: influenţe germane populare şi literare; domenii: ştiinţific, tehnic, juridic, filosofic, economic; etimologie unică şi etimologie multiplă; dinamica influenţei germane.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

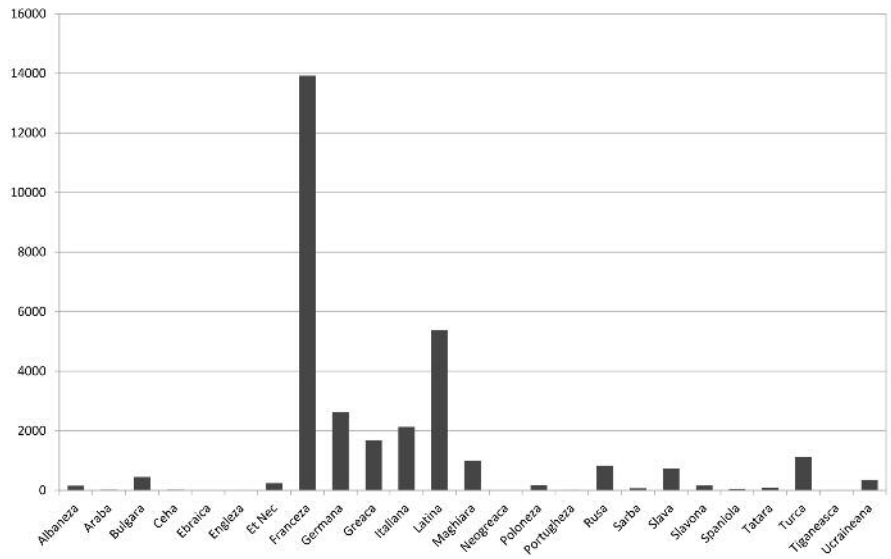
Key-words: German influences popular and literary; scientific, technical, legal, philosophical, economical register; etymology single and multiple; dynamic of German influence.

1. Influenţa germană în statistica eDTLR

Pentru realizarea cercetării de faţă am început prin a utiliza proiectul eDTLR[1], Dicţionarul Tezaur al Limbii Române în format electronic, aflat încă în lucru şi care în acest moment poate fi accesibil la cerere numai pentru cercetări lingvistice.

Potrivit unor statistici realizate de informaticieni pe baza vastului material de care dispun, influenţa germană este a treia ca pondere după franceză şi latină (în cadrul influenţei latine statistica a însumat cuvintele moştenite şi cele împrumutate din această limbă). În statistica realizată electronic pe baza etimologiei cuvintelor din eDTLR, cuvintele de origine franceză sunt cele mai nuneroase, cele latine, moştenite şi împrumutate, reprezintă ca pondere 2/5 din numărul cuvintelor cu origine franceză. Statistica arată clar caracterul pregnant romanic al limbii române, care selectează neologisme din limbile franceză şi latină. Etimologiile germane (colorate cu bleu) reprezintă ca pondere 1/5 din numărul cuvintelor cu origine franceză, şi anume, 2 634 de cuvinte.

Nu trebuie să ne mirăm de aceste date, având în vedere multiplele contacte care au existat între români şi germani de-a lungul istoriei. În primul volum de „Istoria limbii române", Al. Rosetti discută despre influenţa triburilor vechi germane asupra populaţiilor latinizate, prezentând diverse etimologii controversate din indogermană sau germana veche.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

„După încercarea lui R. Loewe, din 1903, de a explica termenii bălan, bardă, dop, nastur, ştangă ... prin germanică, cercetarea a fost reluată peste douăzeci de ani de C. Diculescu, G. Giuglea, S. Puşcariu şi E. Gamillscheg, fără să putem afirma că s-a ajuns la rezultate sigure în acest domeniu."[2]

Nu ne vom ocupa în acest studiu decât de acele influenţe germane asupra limbii române care încep odată cu contactele între poporul român şi saşii cu care a fost colonizată Transilvania în sec. XII-XIII[3]. Deşi au venit pentru a apăra graniţele Regatului maghiar în care era inclusă Transilvania, ei s-au dovedit şi foarte buni meşteşugari, tehnicieni, muzicieni, arhitecţi, constructori, agricultori, administratori, astfel încât poporul român a avut de învăţat de la ei în multe domenii şi le-a adoptat terminologia.

Un alt mare grup de cuvinte de origine germană sunt cele neologice, termeni ştiinţifici de curând intraţi în limbă, de circulaţie internaţională, de obicei cu etimologie multiplă, unde germana apare alături de alte limbi, engleză, franceză, fără a se putea preciza exact de unde a fost adoptat termenul. Statistica discutată mai sus nu ia în consideraţie aspectul etimologiei multiple şi numără fiecare apariţie a termenului germ., respectiv lat., fr., în secţiunea consacrată etimologiei, drept o unitate.

Din acest motiv, este foarte posibil ca această statistică să fie uşor distorsionată. Un alt motiv ar fi acela că dicţionarul electronic este realizat din însumarea unor volume DA şi DLR apărute între anii 1906–2008, aşa încât volumele cele mai vechi conţin un foarte mic număr de neologisme şi chiar volumele DLR apărute în ultimii ani, fiind dicţionare academice, nu înregistrează cuvinte foarte recent intrate în limba română, deoarece nu se ştie dacă acestea vor rezista sau vor fi eliminate de alte cuvinte neologice, de alte origini.

Probabil dacă s-ar lua în consideraţie neologismele recente, din ultimii 10 ani, ponderea influenţei engleze ar creşte vertiginos.

Deşi rezultatele statistice pot fi distorsionate, putem afirma cu certitudine că influenţa germană asupra lexicului limbii române este mai mare decât s-a crezut şi ne putem întreba căror cauze s-a datorat subestimarea ponderii influenţei germane de către etimologi.

---

[1] eDTLR, proiectul nr. 1696/2007-2010 a realizat transpunerea în format electronic a dicţionarelor academice DA şi DLR. Proiectul a fost elaborat de un grup de informaticieni şi lingvişti din trei institute de lingvistică ale Academiei, din Iaşi, Cluj şi Bucureşti şi două institute de inteligenţă artificială ale Academiei, fiind condus de prof. dr. Dan Cristea.

[2] Rosetti 1986: 221.

[3] Nägler1992: 57-89.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

2. Căutarea electronică a cuvintelor cu etimologie germană în eDTLR

Prin căutare cu filtrul „etimologie germană”, programul a găsit 2634 cuvinte în volumele DA şi DLR care au fost transpuse în format electronic şi adnotate pentru efectuarea de căutări avansate.

Prin căutare cu filtrul „etimologie germană” combinat cu filtrul „circulaţie regională” am obţinut 274 cuvinte: În afară de acestea, programul de căutare a găsit în dicţionarele academice şi 34 de cuvinte la etimologia cărora există precizarea „săsesc”: *cioándă* = „ceartă” > săs. *Schande*; *remf* = (Bot.) „cucubeţică” > săs. *rämp*; *cioflânc* = „cârlig” > săs. *Schivlänk*; *şai* = „postav” > săs. *Schay*; *clícin* = „salopetă” > săs. *Klidchen; şoaldă* = „înşelăciune” > săs. *ŝölt, ŝült*; *cluţă* = „cloşcă” > săs. *glucksen; şold* > ss. *šoldər*; *clúcsă* = „cursă” > săs. *Klux*; *şteap*[1] = „băţ” > săs. *stip*; *crichín* = „prun” > săs. *Kräichen*; *şúră*[1] = „magazie” > săs. *Schyren*; *ţaig*[1] = „ţesătură” > săs. *zaich*; *dop* > săs. *Dopp*; *ţechiră* = „coşniţă” > săs. *zecker*; *ţeh*[2] = „capăt”, *ţel* > săs. *zēcha*; *erdăpáne* = „cartof” > săs. *ierdäpel*; *ţeler* = „ţelină” > săs. *zaller*; *laibăr* = „vestă” > săs. *Leibamp*; *ţiglă* > săs. *zägəl*; *leafă*[2] = „scobitură, lingură” > săs. *le(i)fel*; *ţip* = „şipot” > săs. *Zip*[erbrunnen]; *léher* = „ragilă” > săs. *hamp*; *ţop* = „moţ, coc” > săs. *tsop*; *léigăr* = „oală” > săs. *lamp*; *vándăl* = „cadă” > săs. *vandəl*; *léucă*[1] = „lemn încovoiat” > săs. *leuchse*; *vántură* = „piesă de susţinere la casă” > săs. *wantrud, wandrud*; lícof = turtă dulce > săs. *Liewkâchn*; vérver = clanţă la uşă > săs. *werwel*; *lod*[2] = „oblon de lemn” > săs. *Lamp*, *víglă*[2] = „pâine lungă” > săs. *biegel*, *rast*[2] = „grindă de susţinere” > săs. *Rast*; *récăl* = „haină de postav” > săs. *Reckel.*

Putem observa că domeniile în care se încadează sensurile cuvintelor săseşti sunt: obiecte de îmbrăcăminte, obiecte casnice, alimente, elemente de arhitectură ale casei ţărăneşti, animale domestice, plante.

Am încercat apoi să combinăm filtrul „etimologie germană” cu filtre din categoria domenii de activitate umană. De exemplu:

Prin căutare cu filtrul „etimologie germană”, domeniul „tehnică”, am găsit 37 de termeni: *disfúncţie, şlam, eleménţ, şlángă, excéntru, şpan*[2]*, expandá, şpilung, expandór, _limb*[3]*, ştiftlógic*[2]*, _tuc*[1]*, lubricáre, şúber, luft, _úbler, manşétă, şvaiţuí, múfă, tahigráf, nervatúr, torcretá, nónius*[2]*, trasáj, nut, tratamént, prizón*[1]*, tréfl, randalínă, triór, sistém, ventíl, şáltăr, vibrográf, _inar*.

Prin căutare cu filtrul „etimologie germană” şi domeniul „botanic” am obţinut 72 de rezultate: *arginţi, arnică, aurat, bădean, bălbisă, băluşcă, bătrâniş, brânză, bumburez, cacadâr, calarabă, cartof, castan, catifeluţă, ceacaribă, cherbel, chervăl, chifăr, chiparoasă, clocoţel, corelabă, coriandru, crean, crichin, siatrict, dos, edelvais, endosperm, entomogamie, epigenetic, erică, evolută, fălcată, flămânzică, fuxie, gâscariţă, gherghină, ghinţură,*

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

ginistru, levcoaie, limonadă, lodicul, lurbăr, mentor, mudmel, oiţă, pestilent, polei[2]*, poligamie, rabarbură, radical, ragilă, raigras, rezedă, rubin, scorburos, secreţie, sistem, smalţ, sparanghel, spichinat, struţ*[1]*, şalotă, ştainglezăr, timian, tub, tuberoză, tulipan*[1]*, ţeler, ţicorie, ţitver, unilateral* (sensul 3 „situat de aceeaşi parte a tulpinii").

Dintre aceşti termeni, puţini au caracter neologic, cei mai mulţi sunt denumiri populare sau dialectale ale unor plante. Aşa cum se vede, lista cuprinde şi terminologie utilizată în descrierea plantelor. Lista nu este completă, lipseşte, de exemplu, compusul *nu-mă-uita,* provenit prin calc lexical de structură după germanul *Vergissmeinnicht.* Într-adevăr, dicţionarul nu precizează domeniul „botanic" atunci când definiţia conţine cuvântul *plantă* (sau *floare, arbore* etc.) ceea ce face indescifrabil pentru programul de căutare caracterul botanic al acestor noţiuni.

Rezultatele căutării pe domenii sunt modeste. De fapt, cuvintele de origine germană din domeniul tehnic, spre exemplu, sunt mult mai numeroase. Un exemplu: cuvântul *şurub* se află pe lista celor cu etimologie germană şi este un termen tehnic, dar nu îl obţinem prin a doua filtrare.

Motivul este acela că dicţionarele investigate nu au fost concepute în scopul utilizării lor electronice, şi domeniile nu au fost marcate decât foarte rar, atunci când s-a considerat că nu sunt evidente pentru vorbitori, iar programul de căutare nu le găseşte decât pe cele marcate. Ar fi necesară o investigare la nivelul sensurilor fiecărui termen pentru a-i putea sorta pe domenii. Deficienţa programului de căutări avansate s-ar putea corecta dacă s-ar include cuvintele plantă, arbore, pom, floare etc. aflate în definiţie pe poziţia genului proxim, în rândul marcajelor ascunse ale domeniului botanic, şi, în mod analog, alte cuvinte-gen proxim pentru alte domenii.

O altă modalitate de combinare a filtrelor pentru efectuarea căutării avansate ar fi prin adăugarea filtrului „învechit". Pot exista cuvinte de origine germană populară, provenite fie din dialectul săsesc, fie din germana cultă, care să nu mai fie utilizaţi astăzi fiindcă obiectele sau realităţile pe care le denumesc au încetat să existe sau fiindcă au fost înlocuiţi cu termeni mai noi, de alte origini.

Prin căutare cu filtrul „etimologie germană" la care am adăugat filtrul „învechit", am găsit 370 de rezultate dintre cele 2634 de cuvinte. Dintre cuvintele învechite, unele fac parte din limbajul popular, altele sunt termeni din administraţia austro-ungară sau financiar-bancari, care mai târziu au fost înlocuiţi de obicei cu sinonime franceze.

Uneori nu cuvântul este de origine germană, ci doar unul dintre sensuri, obţinut prin calc semantic dintr-unul dintre sensurile sinonimului german. De exemplu, la cuvântul latin *eu*, pronume personal, este de origine germană sensul filosofic, utilizarea ca substantiv, *eul,* care provine din germanul *das ich.*

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

În alte cazuri, un cuvânt este obţinut prin calc de structură din limba germană, adică este creat pe teren românesc din elemente de diverse origini, structurate în modul în care este format cuvântul german sinonim. Ex: cuvântul *escríe* este un calc după germ. *ausschreiben***.**

De obicei, aceste cuvinte au o circulaţie restrânsă, fie local, fie temporal, deoarece vorbitorii nu pot analiza structura lor, nu pot înţelege legătura dintre formă şi sens, ei fiind înlocuiţi prin împrumuturi din limba franceză mai uşor analizabile.

Deşi nu am căutat definiţiile şi etimologiile tuturor celor 2634 de cuvinte la care programul de căutare a găsit menţionată originea sau influenţa germană, am obţinut câteva rezultate care pot servi drept exemplificare sau drept punct de plecare al unor ipoteze.

Putem extrapola aceste date incomplete oferite de căutarea în dicţionarul tezaur, observând că în toate domeniile ştiinţifice, cărturarii români care au făcut studii la Viena şi Berlin au introdus mai întâi cuvinte de origine germană, care se pot recunoaşte după sufixe specifice: *-ung, -irui* etc., sau după existenţa grupului *ţe- ţi-* în loc de *ce-, ci-*. Ex.: *tradirui, oculirui, vaflibung, ţeremonier, ţisalpinicesc*.

Apoi, pe măsură ce relaţiile românilor cu alte ţări de origine latină nu au mai fost îngrădite de imperiile Otoman şi Austro-Ungar, românii au preferat terminaţii mai apropiate de specificul limbii lor şi au modificat forma acestor neologisme după cuvintele franceze sau italiene cu sens similar.

O astfel de cercetare, pornind de la programul eDTLR, a mai fost efectuată de Vlad Zăicescu în lucrarea sa de licenţă, consacrată influenţelor germane asupra culturii române. Autorul a evidenţiat în lucrare rezultatul statistic uimitor la care se ajunge pe baza materialului lexical din acest proiect, precum şi faptul că influenţele politice, culturale, filosofice, literare, administative, tehnice ori religioase ale germanilor asupra românilor (despre care e vorba în lucrare) se reflectă la nivel lexical[4].

3. Cuvinte cu origine germană cu iniţialele A şi B în DA şi DELR

Deoarece dicţionarul în format electronic conţine erori, mai ales în partea unde este informatizat DA, care are o structură foarte complexă şi inconsecventă, rezultatele căutării electronice nu pot fi luate decât ca punct de plecare şi trebuie verificate. Neputând să efectuăm verificarea tuturor celor

[4] Zăicescu 2012.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

2634 de cuvinte, am hotărât să ne restrângem cercetarea doar la cele cu iniţiala A şi B.

La litera A, căutarea a găsit 68 de cuvinte cu etimologie germană, iar împreună, cu iniţialele A şi B am primit 126 de rezultate. Am mers la foaia de dicţionar a fiecăruia dintre cele 126 de cuvinte şi am constatat că, DA oferind explicaţii etimologice detaliate, de multe ori prescurtarea „germ." se referea la o analogie semantică îndepărtată, la o ipoteză controversată ori pur şi simplu făcea parte din titlul unei lucrări citate în secţiunea consacrată etimologiei. Astfel încât am reţinut doar 89 dintre cele 126 de cuvinte găsite în listă, şi le-am extras pe o fişă:

1. abaldă s.f. (Trans.; înv.) „depozit de mărfuri". pbl. germ. *Ablade[raum]* Comerc. Germ. unică. **2. abnormitáte** s. f. „Ceea ce e nenormal". MAIORESCU, CR. I, 313. germ. *Abnormität* Filos. Germ. unică. **3. ablas** s. m. „Contribuabil de la sate, până la 1859. I. IONESCU, M. 185. germ. *Ablass.* Admin. înv. Germ. unică. **4. acăţ** s. m.. „salcâm". MARIAN, O. I, 170. ung..*akác* sau germ.*Akazie***.** Bot. **5. aclimatizá** vb. germ. *acclimatisieren*. Neol. Germ. unică. **6. acurát, -ă** germ. *akkurat***.** Neol. Orig. mult. **7. adistá** vb. „reparà, tocmì", pbl. germ. *adjustieren*. Meşt. Germ. unică. **8. adiúnct** s. m. „Ajutor". URICARIUL, VII, 234. germ. *Adjunkt*. Admin. Înv. + lat. neol. **9. advocatúră** s. f. VLAHUŢĂ, d. 215. Var. Avocatúră. germ. *Advokatur*. Jur. Var. Orig. Germ. **10. afect** s. n. MAIORESCU, CR. I, 56. germ. *Affekt*. Filos. Germ. unică. **11. afét** s. n. „parte a tunului pe care e aşezată ţeava". fr. *affût,* germ. *La(f)fet(t)e.* Mil. + fr. **12. agentúră** s.f. germ.*Agentur*. Admin. Germ. unică. **13. agrăí** vb. „A vorbì cuivà". HEM. 527. pref. *a-* + *grăì*, după germ. *ansprechen.* Calc de structură. Îrg. Germ. unică. **14. aláun** s. m. germ. *Alaun.* Chim. Germ. unică. **15. alí** vb. „A se grăbì", JAHRESBER, VII, 82. germ. *eilen*. Îrg. Germ. unică. **16. alódiu** s. m., n. „Moşie feudală". ŞINCAI, III, 277. lat. med. *allodium* (din v. germ. *Allōd,*"stăpânire deplină") Admin. Înv. + lat. neol. **17. alótria** s. n. pl. „Lucruri în afară de subiect". MAIORESCU, CR. III, 54. germ. *Allotria.* Filos. Germ. unică. **18. al-pári** adv. (Comerc.) „cu preţ egal cu valoarea nominală". germ. *al-pari* Fin. Comerc. Germ. unică. **19. altíst, -ă** s. m. f., adj. germ. *Altist.* Muz. + fr. **20. altruíst, -ă** adj. germ. *Altruist*. Filos. + fr. **21. ánde** pron. POMPILIU, BIH. 1004. Pbl. germ. *Anderwärts,* Îrg. Germ. unică. **22. animálic, -ă** adj. MAIORESCU, CR. I, 52. *animal* + suf. *-ic* (după germ. *Animalisch).* Calc de structură. Neol. Germ. unică. **23. anotímp** s. n. *an* + *timp* după germ. *Jahreszeit.* Calc de structură. Pop. Fam. Germ. unică. **24. anticariát** s. n. *anticar* + suf. *–iat.* (după germ.*Antiquariat*). Calc de structură. Comerc. Germ. unică. **25. anticát, -ă** adj. „De modă veche". după germ. *antiquiert*. Filos. Calc. Germ. unică. **26. apercépe** vb. (Fil.; înv.) (Despre suflet). „A se cunoaşte.". II. (Psih.) „A percepe" germ. *appercipieren*. Filos. Germ. unică.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

27. apercépţie s. f. (Fil.) germ. *Apperception,* fr. *Aperception,* Leibniz). Filos. + fr. **28. apocalíptic, -ă** adj. fr. *apocaliptique,* germ. *Apokalyptisch.* Filos.+ fr. **29. apostrofi** vb. „A elida”. germ. *apostrophieren*. Lingv. Germ. unică. **30. apotecár** s. m. „Farmacist”. CANTEMIR, IST. 8. lat.-med. *apothecarius***,** germ. *Apotheker.* Comerc. Îrg. + lat. neol. **31. aprinjór** s. n. „Chibrit“. *aprinz* + suf. *-ior* (după germ. *Zündhölzchen*). Calc de structură. Îrg. Germ. unică. **32. aprinzeálă** s. f.. „Febră”. *aprinz* + suf. *-eală,* (după germ. „*Entzündung*“) Calc de structură. Îrg. Germ. unică. **33. aprióric, -ă** adj. MAIORESCU, CR. I, 54. *a-priori* + suf. *-ic.* (după germ. *apriorisch*). Calc de strucură. Filos. Germ. unică. **34. apriorísm** s. m. fr. *apriorism,* germ. *Apriorismus.* Fil. + fr. **35. areál** s. n. „teren”. SBIERA, F. S. 401. germ. *Areal*, lat. *arealis, -e.* Filos. + lat. **36. arést** s. n. germ. *Arrest.* ital. *arresto*. Admin. Jur. Orig. mult. **37. arestant, -ă** s. m. f. „Deţinut”. germ. *Arrestant*. Admin. Jur. Germ. unică. **38. arhaístic, -ă** adj. fr. *archaïstique,* germ. *archaistisch*. Filol. + fr. **39. arhivár** s. m. „Funcţionar al unei arhive”. *arhivă* + suf. *-ar* (după germ.*Archivar*). Calc. Admin. Jur. Germ. unică. **40. áric, -ă** adj. „referitor la popoare indo-europene din Turchestan, Iran, India”. germ. *arisch*. Filol. Germ. unică. **41. arie** s. f. „Melodie”. C. NEGRUZZI, I, 30. ital. *Aria* germ. *Arie*. Muz. . Orig. mult. **42. armónic, -ă** adj. germ. *Harmonika,* lat. *Harmonica.* Muz. + lat. **43. armoníst** s. m. „Compozitor care cunoaşte ştiinţa armoniei”. COSTINESCU. fr., *harministe,* germ. *Harmonist.* Muz. + fr. **44. armonium** s. n. „Orgă mică portativă”. germ. *Harmonium*. Muz. Germ. unică. **45. árnică** s. f. Plantă. PANŢU, PL. germ. *Arnika.* Bot. Germ. unică. **46. arón** s. m. Plantă. germ.*Aron.* Bot. Germ. unică. **47. atestát** s. n. „Act, certificat”URICARIUL, VII, 177. germ. *Attestat*. Admin. Germ. unică. **48. atomístic, -ă** s. f., adj. „Doctrina atomistică”. fr. *atomistique*, germ. *atomistisch, Atomistik*. Filos. + fr. **49. audítor** s. n. „Judecător militar”. N. COSTIN, LET. II, 73. polon. *Audytor***,** germ. *Auditor*. Admin. Mil. Înv. Orig. mult. **50. áulă** s. f. „Sală (mare) pentru festivităţi” germ. *Aula*. Arhit. + lat. neol. **51. auscultánt** s. m. „Funcţionar la începutul carierii sale judecătoreşti”. SBIERA, F. S. 361. germ.*Auskultant*. Admin. Înv. Germ. unică. **52. a prióri** „Înainte de orice experienţă, din raţiune pură.” MAIORESCU. L. 52. fr., germ. *a priori*. Filos. + fr. Lat. neol. **53. babaua** „cuvânt cu care se sperie copiii“, veneţian *babao,* sard. *Babao,* rus. *Babá*, germ. *Wauwau.* Îrg. orig. mult. **54. badian** „Anason.” germ. *Badian*. Bot. Germ. unică. **55. bárhent** s. n. „Stofă păroasă din aţă şi bumbac”. germ. *Barchent*. Comerc. Germ. unică. **56. baron** germ. *Baron*. Feudal. + fr. **57. baronie** germ. *Baronie*. Feudal. + fr. **58. bartă** „Cunună de flori de pus pe cap”. germ. *Borten.* Etnolog. Germ. unică. **59. báur, -ă** adj. „Harnic”. FRÂNCU-CANDREA, M. 98. germ. *Bauer* „ţăran”. Îrg. Germ. unică. **60. bădeán** s. m. Plantă. LB. germ. *Badian*. Bot. Germ. unică. **61. bălăi** vb. „A behăi”. lat. *Balare, belare,* slav. *blějati,* germ. *Blöken,* dal. *bloejen, blen.* Îrg.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

Orig. mult. **62. bălbísă** s. f. „Nume de plantă.” Pbl. germ.*Waldziest.* Bot. Germ. unică. **63. bărbúnc** „Recrutare”. germ.*Werbung*. Admin. Mil. Var. Orig. germ. **64. becér** s. m. „Boier care supraveghea bucătăria domnească”. Pbl. germ. [*Zucker*] *bäcker*. Feudal. Germ. unică. **65. behăi** vb. *behe(he)* + suf. *-ăi*. (după slav. *Bekati,* germ. *Blöcken,* etc.). Îrg. Orig. mult. **66. beletrístic, -ă** germ. *belletristisch, Belletristik*. Filol. Germ. unică. **67. bélfer** s. m. „ajutor de învăţător”. germ. dal. *Belfer* (germ. *Behelfer*) Educ. Înv. Germ. unică. **68. belhíţă** s. f. germ. *Bilch*, polon. *Bielina*, rus. [*Zemljanaja*] *bjelka*. Zool. Orig. mult. **69. bere** germ. *Bier.* Comerc. Alim. Germ. unică. **70. bezéţ** s. n. „Bot de cizmă”. germ. *Besätze*. Meşt. Germ. unică. **71. bíber** s. m. „Castor”. germ. *Biber.* Zool. Germ. unică. **72. bilanţ** HASDEU, I. C. 41. germ. *Bilanz.* Ec.-Fin. Germ. unică. **73. blanchét** s. n. „Bilet de poştă, chitanţă“. germ. *Blankett.* Admin. Înv. Germ. unică. **74. bleau** „Cuţit care nu taie, gioarsă”. germ. *Blech* „tinicheà”. Meşt. Germ. unică. **75. blehăí** vb. „A lăta, a vorbi mult şi prost”. slav. *Blějati,* rus. *Blekatь,* bulg. *Blějъ,* germ. *Blĕn*, *blöcken.* Pop. Fam. Orig. mult. **76. bleot**, adj., s. m. „Prostănac”. germ.*blöd*. Îrg. Germ. unică. **77. bloándăr** |s. m. (Peior.) „Sas blond”. germ. *Blonder*. Îrg. Germ. unică. **78. bloc** germ. *Blockhaus.* Arhit. Germ. unică. **79. boáctăr** s. m. „Gardian”. germ.*Wächter*. Admin. Înv. + magh. **80. boánă** s. f. „Boabă”. germ. *Bohne*. Agric. Germ. unică. **81. bogágie** s. f. „Bagaje”. ŞINCAI, HR. III, 177. germ. *Bagage.* Neol. Înv. Germ. unică. **82. BOMBÁSTIC, -Ă** adj. germ.*bombastisch*. Neol. Germ. unică. **83. BONT** s. n. „Rebeliune”. polon. *bont, bunt,* germ. *Bund*. Polit. Orig. mult. **84. bosniác, -ă** „Căciuli bosnieceşti”. ŞIO. fr., germ. Polit. Îmbrăc. + fr. **85. brac** s. n. „Cal de reformă”. rut., rus. *Brakŭ*, germ. *Brack.* Îrg. Orig. mult. **86. brânză** Pbl. numele oraşului Brienz, germ. *Brinsenkäse.* Alim. Germ. unică. **87. bucşă** „Butucul roţii”. germ. *Büchse.* Meşt. Germ. unică. **88. burlínc** s. m. „Vier, porc”. LB săsesc *brelenk,* germ. *Frischling*. Zool. Germ. unică. **89. burtucál** s. n. „ Pânză groasă”. Pbl. germ. *Portugal*. Comerc. Germ. unică.

Putem demonstra, pe baza acestor date, importanţa influenţei germane în epoca de formare a culturii române, secolele XVIII-XIX şi începutul secolului XX, având în vedere că literele A–B din DA sunt publicate în anul 1913.

Dar ne punem întrebarea care a fost dinamica acestor împrumuturi de atunci încoace. Pentru a răspunde acestei întrebări, am făcut căutări în formatul electronic obţinut prin ocerizare al DELR I, literele A şi B, dicţionar apărut în 2011. Am găsit 405 cuvinte cu iniţialele A şi B care au etimologia germană unică sau printre alte ipoteze. Am extras şi aceste cuvinte pe o listă, care însă fiind foarte întinsă (11 pagini) nu vom putea include mai jos decât comentarii asupra ei.

Comparând cele două liste, am constatat că 19 cuvinte din lista DA nu apar cu etimologie germană în DELR: *abnormitate, aclimatiza, agrăi, ali* (vb.),

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

alodiu, ande, apercepţie, aprinjor, aprinzeală, babaua, bartă, bădean, bălăi (vb.)*, behăi, bezeţ, blehăi, bombastic, bont, brânză*. Prin urmare, dintre cele 405 cuvinte găsite în DELR, doar 70 figurau şi în lista extrasă electronic din DA.

Rezultă că, între anii 1913 şi 2011, au fost calificate de către etimologi ca fiind împrumuturi germane un număr de 335 de cuvinte a căror iniţială este A sau B. Se pare deci că această influenţă asupra limbii române nu a scăzut, ci dimpotrivă, a avut o dinamică pozitivă.

4. Etimologie germană unică sau origine multiplă

Am adăugat fiecărui cuvânt cu etimologie germană găsit în DELR I A–B câte o etichetă, din care să reiasă dacă etimologia germană este unică sau combinată cu alte etimologii.

Cu etimologie **germană unică** am găsit 173 de cuvinte dintr-un total de 405 cuvinte cu iniţiala A şi B care au etimologie germană. Am inclus aici cuvinte cu etimologie săsească, deci germană dialectală, precum şi cuvinte calchiate după un unic model german. Am mai inclus cuvinte cu etimologie probabilă germană unică. Cuvintele care au origine multiplă şi o variantă cu etimologie germană unică sunt în număr de 22, aşa cum vom arăta mai jos. Prin urmare, numărul cuvintelor şi variantelor care au etimologie germană unică este destul de mare, 173 + 32 = 205, pe când 232 de cuvinte dintre cele 405 au etimologie multiplă, printre care şi germană.

Am mai atribuit apoi cuvintelor şi etichetele **+ fr.** şi **+ fr., lat. neol.** Am găsit 77 de cuvinte cu prima etichetă şi 19 cu eticheta a doua. În ce priveşte eticheta **+ lat. neol.,** ea apare la 22 de cuvinte. Dacă adăugăm cele 19 cu eticheta de mai sus, vom avea 41 de cuvinte dintre cele 232 care au în acelaşi timp etimologie germană şi latină neologică, foarte probabil fiind ca cea din urmă să fie o etimologie indirectă.

Dintre cuvintele din DA care nu apar în DELR, am găsit 6 cu eticheta **orig. mult.:** *bălăi, behăi, blehăi, bont, brac, brânză*. Am atribuit eticheta **germ. unică** potrivit etimologiei DA, la 8 cuvinte: *abnormitate, aclimatiza, ali, ande, bartă, bădean, bezeţ, bombastic*, la care adăugăm patru cuvinte cu eticheta **orig. germ. unică** ce sunt calcuri: *agrăi, aprinjor, aprinzeală, babaua*, deci eticheta **germ. unică** apare la 12 cuvinte. Am mai atribuit cuvântului *aparcepţie* eticheta **+ fr.** şi cuvântului *alodiu* eticheta **+ lat. neol.**

Ne interesează această combinaţie etimologică (**germ. + lat. neol.**) deoarece, aşa cum arată autorii DA în mai multe locuri, latina neologică este pătrunsă în limba română la sfârşitul sec. XVIII şi începutul sec. XIX prin filieră germană.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

Limba germană din sec. XVIII cunoaşte o dezvoltare impetuoasă şi terminologia filozofică, estetică, tehnică, din chimie, anatomie, biologie, geologie este luată din latina savantă pe care, fiind catolici, cărturarii germani o cunoşteau bine. La fel şi cărturarii români care, îmbrăţişând religia greco- catolică, primesc oportunitatea de a-şi face studiile la Viena şi Berlin, în institutţii de învăţământ superior catolice.

Limba franceză se îmbogăţeşte şi ea în acea perioadă tot din latina savantă, doar că, nefiind o limbă cu ortografie fonetică, pronunţia cuvintelor împrumutate din franceză se îndepărtează de cea latină. Limba germană este o limbă cu ortografie în cea mai mare parte fonetică, la fel ca româna, astfel că terminologia latină savantă intrată prin intermediul ei îşi păstrează în mare parte aspectul fonetic şi este greu de distins de terminologia savantă împrumutată direct din latină, să zicem, de Dimitrie Cantemir.

Dacă vom urmări primele atestări ale celor 40 de termeni, iată ce vom găsi:

1. cu etimologie **germ. + lat. neol.:** *absolvent* 1876; *absolvi* c. 1800; *abstract* 1804; *actor* „reclamant" 1794; *adjunct* 1832; *albigens* 1931; *alemani* 1669; *alumn* 1871; *amulet* 1892; *anis* 1650; *aparat* 1829; *apotecar* 1673; *arhiv* 1750; *arnică* 1868; *asana* 1899; *atestat* 1782; *audient*, 1896; *aulă* 1874; *ban* 1413; *bitumen* 1949; *borax* 1790.

2. cu etimologie **germ. + fr. + lat. neol.:** *aberaţie* 1842; *ablegat* 1898; *absurditate* 1826; *alchimie*, 1793; *alfabet* 1818; *almanah* 1701; *anticar* 1830; *antropofag* 1800; *a posteriori* 1898; *a priori* 1898; *aprobaţie* 1786; *aromă* 1813; *asignaţie* „poliţă" 1748; *asistent* 1842; *aspect* 1842; *astrologic* 1844; *atestaţie* 1724; *auditoriu* 1823; *azbest* c.1805.

Cele mai multe din prima categorie sunt din epoca 1750-1880, în care influenţa germană asupra limbii române, mai ales în Transilvania, este maximă şi este foarte posibil să avem aface cu o etimologie unic germană şi indirect latină savantă. Cuvintele *anis* şi *apotecar* sunt regionalisme din Transilvania, deci nu constituie excepţii. Nu se ştie prin ce filieră este împrumutat cuvântul foarte vechi *ban* „monedă" iar despre *alemani* nu ne putem pronunţa, neştiind care este sursa primei atestări, pe care, din păcate, DELR nu o precizează. Teoria noastră nu se aplică în mod sigur cuvintelor *albigens* şi *bitumen*, împrumutate după 1900, care par să aibă circulaţie internaţională.

Cuvintele din a doua categorie sunt toate din sec. XVIII-XIX şi au aspect de neologism sau de neologism învechit.

Influenţele germană şi franceză au acţionat în sec. XIX mai întâi concomitent, cea germană mai pregnant în Transilvania, cea franceză în zona extracarpatică.

Este foarte importantă sursa primei atestări, dacă este din Transilvania, prima influenţă este cea germană, dacă este din Muntenia, prima influenţă este cea franceză. Şi personalitatea care introduce termenul este importantă. Dacă un

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

termen are prima atestare, potrivit DA, la Maiorescu, despre care ştim că era de formaţie germană, (*abnormitate, afect, alotria, animalic, a priori, aprioric*) ori la Şincai (*alodiu, bogagie*), e greu de crezut că termenul provine din franceză.

Apoi, influenţa franceză crescând ca pondere, cuvintele germane deja împrumuntate îşi modifică forma potrivit sonorităţii neologismelor franceze, iar pronunţia apropiată de cea germană se păstrează doar ca o variantă învechită. Am atribuit eticheta **var. orig. germ.** unui număr de 32 de cuvinte dintre cele extrase din DELR: *abces* (var. *absţes*), *absolvi* (var. *absolvirui*), *accent* (var. *acţent*), *accept* (var. *acţept*), *acceptant* (var. *aţeptant*), *acceptaţie* (var. *aţeptaţie*), *acţiune* (var. *acţie*), *acurateţe* (var. *acuratesă*), *adolescenţă* (var. *adolescenţie*), *agenţie* (var. *aghenţie*), *alcalin* (var. *alcalic*), *algebră* (var. *alghebră*), *algebric* (var. *alghebraic*), *aligatór* (var. *aligátor*), *amibă* (var. *amebă*), *amiralitate* (var. *admiralitate*), *amortizaţie* (var. *amortizaţiune*), *angină* (var. *anghină*), *antracit* (var. *antraţit*), *antropologie* (var. *antropologhie*), *antropologic* (var. *antropologhic*), *arlechin* (var. *harlechin*), *atlaz* (var. *atlas*), *avocatură* (var. *advocatură*), *baionet* (var. *bainet*), *baldachin* (var. *baldahin*), *bancrot*[1] (var. *bancrut*), *bandulieră* (var. *pantehr*), *bărbunc* (var. *vărbung*), *beneficiu* (var. *benefiţium*), *budism* (var. *budaism*), *budist* (var. *budaist*).

La acestea se mai adaugă alte 12 cuvinte cărora le-am atribuit eticheta **var. orig. mult.**, deoarece, pe lâmgă etimonul german, varianta învechită amintea şi de alte limbi: *abstracţie* (var. *abstracţiune*), *aghiotant* (var. *adjutant*), *agitaţie* (var. *agitaţiune*), *alcool* (var. *alcohol*), *alcoolic* (var. *alcoholic*), *alcoolism* (var. *alcoholism*), *alcooliza* (var. *alcoholiza*), *amiral* (var. *admiral*), *amiralitate* (var. *admiralitate*), *amortizaţie* (var. *amortizaţiune*), *armar* (var. *almar*), *armoniu* (var *armonium*).

Ei bine, de cele mai multe ori, varianta are aspect învechit şi fonetism german. Ne întrebăm dacă un cuvânt, odată intrat în limbă din germană, este corect să fie considerat neologism de origine franceză doar pentru că şi-a modificat forma sub influenţa acestei limbi. În cazul în care el şi-ar modifica forma sub influenţa limbii române, ar fi considerat de etimologi tot de origine germană, şi nu creaţie internă.

În fine, nu pot fi considerate cu origine multiplă cuvintele care au origine fie germană, fie maghiară, deoarece, fiind puternic interconectate în perioada imperială, una dintre aceste limbi este etimologie indirectă, de obicei, germana. Ex: BARDĂ s.f. „secure cu tăiş lat” c. 1600. Magh. *bard*, germ. *Barte***.** BOACTĂR s. m. (Trans.) „paznic de noapte; cantonier” 1906. Magh. *bakter* Germ. *Wächter*. Am găsit în lista celor 405 cuvinte 3 exemple, cel de al treilea pare să fie mai curând german: BUCS s. m. „arbust ornamental” 1806. Et. nes., probabil germ. *Buchs*, magh. *bukszus*, *buksza*.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

O altă etichetă pe care am asignat-o a fost **calc orig. germ. unică.** Am găsit 8 exemple.

Cuvintele cărora le-am asignat eticheta **orig. mult.** (formată din alte combinaţii decât cele discutate mai sus), sunt în număr de 76. Ele sunt, în general, împrumuturi recente de circulaţie internaţională şi probabil că ponderea lor va creşte în viitor.

5. Domenii în care se manifestă preponderent influenţa germană

În ce priveşte domeniile în care se fac simţite aceste influenţe, am arătat mai sus că nu putem folosi programul de căutări avansate al eDTLR, deoarece cuvintele în general nu au o marcă a domeniului explicită pentru calculator şi ar trebui să le asignăm nişte mărci invizibile pentru cititori ca să înbunătăţim performanţa acestor căutări avansate. Această operaţie va fi probabil făcută în viitor.

În lipsa acestora, vom asigna manual nişte mărci ale domeniilor pe fişele cu care lucrăm în acest studiu.

Am asignat următoarele etichete: Vom adăuga cu + numărul cuvintelor din DA care nu sunt în DELR.

Comerc. 20 cuvinte; **Fin.** 23 cuvinte; **Neol.** 85 + 2 cuvinte dintre care 13 **Neol. înv.; Med.** 19 cuvinte; **Filos.** 24 + 2 cuvinte; **Educ.** 10 cuvinte; **Admin.** 24 + 1 cuvinte, dintre care 6 + 1 **Admin. înv.; Lingv.** 13 cuvinte; **Filol.** 7 cuvinte; **Îrg.** 17 + 8 cuvinte; **Polit**. 17 + 1 cuvinte, la care am adăuga **Feudal.** 4 cuvinte**; Bot.** 19 + 1 cuvinte; **Zool**. 12 cuvinte, **Biol.** 6 cuvinte, **Geol.** 9 cuvinte**; Chim.** 32 de cuvinte; **Fiz.** 9 cuvinte; **Mat.** 7 cuvinte; **Jur.** 9 cuvinte; **Mil.** 16 cuvinte; **Rel.** 7 cuvinte; **Meşt.** 14 +1 cuvinte; **Tehn.** 20 de cuvinte; **Arhit.** 5 cuvinte, **Tip.** 5 + 1 cuvinte; **Alim.** 5 cuvinte; **Vestim.** 2 cuvinte, **Etnolog.** 4 + 1 cuvinte; **Antrop.** 5 cuvinte; **Pop. Fam.** 13 + 1 cuvinte; **înv.** împreună cu alte etichete apare la 68 de cuvinte. total 455 + 20 etichete, de unde rezultă că, fără a număra etichetările cu înv., există 50 de cuvinte care au mai multe etichete, cum ar fi **Fin. Comerc., Fiz. Chim.** sau **Comerc. Alim.**

Putem observa că influenţa germană este mai mare în domeniul politic. administrativ, juridic şi militar = 18 + 25 + 16 + 9 = 68.

De asemenea, influenţa în domeniul tehnic, la început meşteşugăresc, se transformă în cele din urmă în terminologie tehnico-ştiinţifică: 15 + 20 + 32 Chim. + 9 Fiz. = 66 cuvinte.

În domeniile Comercial şi Financiar influenţa este de asemenea mare, avem 23 + 20 = 43 de cuvinte.

În ce priveşte cuvintele cu eticheta **pop. fam.** aici găsim termeni din vocabularul fundamental, uneori coloraţi afectiv pozitiv (*baur* „harnic") sau

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

negativ: (*bleot, bloandăr*). Stelian Dumistrăcel arată în studiul său asupra imaginii germanului în mentalul românesc în special aspectele negative[5].

Dacă am continua investigaţia observând relaţia între primele atestări şi domenii, desigur am constata că terminologia administrativă şi politică este învechită, ca şi cea meşteşugărească, pe când cea tehnico-ştiinţifică este împrumutată mai recent.

Dinamica este sugerată de relaţia numerică între cuvintele învechite şi regionale, 25 îrg + 68 înv = 93 raportate la totalul de 424 de cuvinte. Numeroase firme germane îşi desfăşoară activitatea în România şi limba germană va avea deci influenţă în terminologia economică, de management şi marketing.

Este de aşteptat ca, sub imperiul globalizării, diferenţele fonetice între neologismele din diferite limbi moderne să se micşoreze. Limba germană va furniza şi pe viitor neologisme, uneori din latina savantă, alteori preluate din engleză, cu o fonetică mai uşor asimilabilă pentru limba română decât dacă le-am prelua direct din franceză sau engleză.

BIBLIOGRAFIE

DA = *Dicţionarul limbii române*. Sub conducerea lui Sextil Puşcariu. Tomul I. Partea I: A–B. Bucureşti, Librăriile Socec & Comp. şi C. Sfetea, 1913; Tomul I. Partea II: C. Bucureşti, Tipografia Ziarului „Universul", 1940; Tomul II. Partea I: F–I. Bucureşti, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului. Imprimeria Naţională, 1934; Tomul II. Partea II. Fascicula I-III: J–lojniţă. Bucureşti, Tipografia Ziarului „Universul" S. A., 1937-1948.

DLR = *Dicţionarul limbii române.* Serie nouă. Redactori responsabili: acad. Iorgu Iordan, acad. Alexandru Graur şi acad. Ion Coteanu. Bucureşti, Editura Academiei. Tomul VI. Litera *M*: 1965–1968; Tomul VII. Partea 1. Litera *N*: 1971; Tomul VII. Partea a 2-a. Litera *O*: 1969; Tomul VIII. Litera *P*: 1972–1984; Tomul IX. Litera *R*: 1975; Tomul X. Litera *S*: 1986–1994; Tomul XI. Partea 1. Litera *Ş*: 1978; Tomul XI. Partea 2-3. Litera *T*: 1982–1983; Tomul XII. Partea 1. Litera *Ţ*: 1994; Tomul XII. Partea a 2-a. Litera *U*: 2002; Tomul XIII. Partea 1-3. Literele *V, W, X, Y*: 1997–2005; Tomul XIV. Litera *Z*: 2000; Tomul I. Partea a 3-a. Litera *D.* 2006-2009; Tomul IV. Litera *L.* 2008; Tomul I. Partea a 7-a. Litera *E.* 2009-2010; Tomul III. Literele *J, K, Q:* 2010.

DELR I A–B = *Dicţionarul etimologic al limbii române*. Volumul I. *A–B*. Redactori responsabili: Acad. Marius Sala, Andrei Avram, membru corespondent al Academiei. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti". Bucureşti, Editura Academiei Române, 2011.

[5] Dumistrăcel, 1996: 221–239.

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)

Dumistrăcel, Stelian, „Germanul în mentalul rural românesc”, în Zub, Alexandru (ed.) *Identitate – alteritate în spaţiul cultural românesc*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, 1996, p. 221–239.

Nägler, Theodor, *Aşezarea saşilor în Transilvania*, Bucureşti, Editura Kriterion, 1992.

Rosetti, Alexandru, *Istoria limbii române*. *De la origini până la începutul secolului al XVII-lea,* Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1986.

Zăicescu, Vlad Octav, *Deutsche Einflüsse auf die rumänische Kultur,* Lizenzarbeit, Universitatea Bucureşti, Facultatea de limbi străine, Bucureşti, 2012. Kapitel 3. Deutsche Einflüsse auf den rumänischen Wortschatz.

Cătălina MĂRĂNDUC
Institutul de Lingvistică al Academiei Române
„Iorgu Iordan–Al. Rosetti”, Bucureşti

BDD-V2860 © 2015 Editura Univers Enciclopedic Gold
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:45:23 UTC)